

Göç Araştırmaları Derneği Strateji Belgesi

2024-2026

Göç Araştırmaları Derneği Kısa Tarihçe

Göç Araştırmaları Derneği (GAR) göç alanında çalışmalar yapmak, bu alanda farklı disiplinler tarafından yapılan çalışmaların içinde yer almak, göç araştırma ve araştırmacılarını desteklemek, çalışmalarda üretilen bilgilerin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmak, göçe ilişkin konularda çalışanlar arasında mesleki dayanışma, iletişim, iş birliği ve etkileşim sağlamak amacı ile kurulmuştur. Ayrıca hem göç araştırmacılarının karşılaştıkları bilimsel, kurumsal ve etik sorunlara çözüm üretmek, hem de kağıtlı/kağıtsız göçmenlerin, sığınmacı ve mültecilerin farklı alanlarda karşılaştıkları hak ihlallerini kamuoyuyla paylaşarak farkındalık oluşturmak GAR'ın hedefleri arasındadır.

Son zamanlarda dünyada ve Türkiye'de yükselen göçmen ve mülteci karşıtlığı, bilimsel ve hak temelli bilginin üretilmesine engel oluşturmakta, konuyla ilgili yanlış bilgilerin ve dezenformasyonun yaygınlaşmasını kolaylaştırmakta ve üretilen hak temelli ve bilimsel bilginin demokratik bir kamusal yapılanma içinde tartışılmasını imkânsız hale getirmektedir. Bu sebeplerle, göç ve iltica alanında üretilen bilgi kanıta dayalı, akılcı, kapsayıcı ve eşitlikçi sosyal politikaya yön verememektedir. Üniversitelerdeki özgür ve bilimsel bilgi üretim alanlarının daralması, üniversiteler üzerindeki siyasi baskının giderek artması; akademi içinde yürütülen araştırmaların bireysel, içe kapalı ve kâr odaklı hale gelmesi; akademi ve sivil toplum işbirliğinin çoğunlukla göz ardı edilmesi gibi sorunlar göç alanındaki bilgi üretimine ve bilginin kamusal alanda yaygınlaştırılmasına dair kaygıları artırmış ve bu derneğin kurulmasının başlıca nedenleri olarak öne çıkmıştır.

GAR mültecilerin maruz kaldığı eşitsizlik, ayrımcılık ve çeşitli kırılganlıklara dikkat çekmek ve mülteci haklarını savunmak üzere göç ve iltica alanında kapsamlı ve derinlikli bilgi üretmenin, bu bilgiyi hem kamuoyunda hem de ilgili kişi ve kurumlar arasında yaygınlaştırmanın ve kanıta dayalı üretilmiş hak temelli bilgi üzerinden savunuculuk faaliyeti yürütmenin önemine inanmaktadır. Göçmen ve mültecilerle, onların öz örgütlenmeleriyle ve bu alanda çalışma yürüten hak temelli diğer örgütlerle, eşitlik temelinde, hiyerarşik olmayan ve kapsayıcı ilişkiler kurmayı ana amaçlarından biri olarak benimsemektedir. Mülteci hakları konusunda yapılan çalışmaları güçlendirmeyi; bir arada yaşamı zorlaştıran engelleri tespit etmeyi; gerçekdışı, yalan ve nefret içerikli bilgi, tutum ve davranışlara müdahale etmeye yönelik sosyo-politik zemini oluşturacak eleştirel, bilimsel ve nitelikli bilgiyi üretmeyi ve yaymayı hedeflemektedir.

Vizyon:

Göç ve göçmenler üzerine araştırmaya dayalı, nitelikli bilgi üretimiyle hak odaklı bir yaklaşım

Misyon:

- a) Hak temelli bilgi üretimi yoluyla göçmen ve mültecilerin yaşadığı hak ihlallerini görünür kılmak
- b) Araştırmaya dayalı bilgi üreterek göç yönetimine ilişkin politika önerileri geliştirmek.
- c) Göçmenlerle birlikte yaşam olanaklarını deneyimleyebileceğimiz demokratik, özgür ve eşit müzakere ve diyalog süreçlerini mümkün kılacak programlar ve faaliyetlerin geliştirilmesini sağlamak.
- c) Göçe ilişkin konularda çalışanlar arasında mesleki dayanışma, iletişim, işbirliği ve etkileşimi sağlamak.

Ana Faaliyetler

Mültecilerin ve göçmenlerin, Türkiye'deki belirsiz yasal statüleri itibariyle başta yaşam ve iltica hakkı olmak üzere çeşitli hak ihlallerine maruz kalmalarının engellenmesi ilkesi çerçevesinde bilgi üretimi ve savunuculuk faaliyetleri yürütülüyor. Bu amaçla:

- 1) mevzuat, politika ve uygulamaların izlenmesi;
- 2) hak temelli bilimsel bilginin kamusal alanda yaygınlaştırılması;
- 3) göçmen ve mültecilerin ayrımcılığa uğramasını ya da bazı hak alanlarının dışında bırakılmasını normalleştiren söylemlere müdahale etmek için gerekli araçların üretilmesine katkıda bulunma;
- 4) eğitim ve atölye faaliyetlerinde katılımcılara, hak temelli bilginin aktarılması ve araştırma etiği, yöntem ve mevcut literatür gibi gerekli donanımın kazandırılması,

derneğin temel faaliyetleri arasındadır.

Ortaklıklar

GAR'ın faaliyetlerinde ortaklık kurduğu ve kurabileceği temel kitle göç ve iltica alanına ilgi duyan, bu alanda araştırma yapan, politika üreten, bilginin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunan ve göçmen ve mültecilerle temas halinde olan bütün kişi ve kurumlardır. Daha net belirtmek gerekirse, derneğin hedef kitlesi başta göçmen ve mültecilerin haklarını savunan tüm kişi ve kurumlar olmak üzere sivil toplum örgütleri, dayanışma ağları, medya kuruluşları, araştırmacılar, kamu kurumları ve politika yapıcılarıdır.

Göç Alanı Temel Sorunlar, Gelişmeler ve GAR

Türkiye'de yükselen göçmen karşıtlığı, göçmen ve mültecilere yönelik ırkçı nefret söylemlerinin artması ve görünürlük kazanması ve göç, iltica alanında yanlış bilgilerin hızla ve etkili bir şekilde dolasına girebiliyor olması bu alandaki hak temelli tartışmalara çok daha fazla ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu türden tartışmaların alandaki başka

kurum ve kuruluşları da dahil edecek şekilde yürütülebilmesi için ortak platform oluşturma, kolektif bilgi üretimini teşvik etme ve işbirliklerine devam etme gerekliliği de iyice belirginleşmiştir. Bugün Türkiye'nin göç ve iltica alanında yaşadığı en büyük sorunlardan biri, eşit ve bir arada yaşam konusunun tartışmaya bile açılmaması ve nefret söyleminin giderek normalleştirilmesidir.

2023 genel seçimleri kampanyaları sırasında ve sonrasında hem kamuoyunda hem de çeşitli siyasi partilerde göçmen karşıtı hareket ve tutumların arttığını görüyoruz. Mevcut siyasi ortamda giderek yükselen ırkçı söylemler ve nefret dili göçmenlerin uğradığı ayrımcılıkları artırıyor. Türkiye'nin demokratikleşme sürecinde yeni bir kırılma yaratan bu durum karşısında, daha etkili bilgi üretimi ve veriye dayalı hak temelli savunuculuk alanlarının ve faaliyetlerinin genişletilmesi elzem.

Özellikle göçmen karşıtı tutum ve söylemlerle mücadele etme amacı taşıyan araştırma ve izleme faaliyetlerinin yerel ve uluslararası ittifaklarla yürütülmesi, çalışmaların etki alanını artırmak açısından önemli. Yine benzer amaçlarla, GAR'ın dışarıyla iletişim kanallarını geliştirmesi, araştırmacılar ve sivil toplum çalışanları ve gönüllüleri ile etkin ve düzenli çalışan ağların oluşturulması gerekebilir. Ayrıca, Türkiye'de yakın zamanda gündeme oturması muhtemel yeni göç başlıklarına dair GAR'ın hazırlıklı olması önemli. Örneğin hem Türkiye içinde hem de komşu ülkelerde iklim krizi nedeniyle yerinden edilecek gruplara dair bilgi üretimine başlaması ve mümkünse politika yapımını etkileyebilecek öneriler geliştirmesi gerekebilir.

Göç konusunun önümüzdeki yıllarda da Türkiye'nin gündeminde yer alacağı, üstelik mevcut ekonomik kriz koşullarında göçmen yoksulluğu, emek sömürsü, ırkçılık gibi sorunların artacağı göz önüne alındığında, GAR'ın siyasi partilerle ve sivil toplumla ilişkileri geliştirmek için farklı yöntemler denemesi gerekiyor. Örneğin araştırma raporları ve düzenli politika öneri belgelerinin yayınlanması ve göçmen hakları savunucusu sivil toplumla birlikte yapılacak yeni işbirliklerinin ortaya çıkması için çabalamalı.

Bu çalışmaların sürdürülebilirliğini sağlamak için GAR'ın ekonomik ve insan kaynaklarını gözden geçirme vakti geldi. GAR'a fon sağlayan kaynakların gerek ekonomik gerek politik sebeplerle fon verme öncelikleri her zaman değişebilir, GAR'ı çalışanlarına ve hizmet satın aldığı taraflara yaptığı ödemeleri karşılaması güçleşebilir ya da tüm bu işler için kaynak yaratılamayabilir.

Ayrıca, GAR'ın insan kaynağı ve mali kaynak yaratma ve bu kaynakların sürdürülebilirliği konusunda toplumsal dönüşümlere de dikkat etmesi gerekebilir. Giderek yükselen dernek yaş ortalamasına karşılık, genç araştırmacıları aktif bir şekilde faaliyetlere dahil etmenin yollarını bulmak oldukça önemli. Yeni katılacak kişilere karar alma, derneğin işleyişi vs. gibi konularda da daha fazla alan açmak için yeni yöntemlere başvurulması gerekiyor. Bunun yanı sıra, derneğin yeni teknolojik araçları ve ortamları öğrenmesi ve çalışmalara entegre etmesi derneğin genç gruplara erişimini artıracak, iletişim kanallarını çeşitlendirecektir. Teknolojik araç kullanıcılarının okuma sürelerinin giderek kısaldığı göz önüne alınarak, mevcut yöntemlerin yanı sıra görsel ağırlıklı yeni, yaratıcı yöntemler bulmanın zamanı geldi. Raporların kısa versiyonlarının ve görsellerinin bu yeni mecralara uygun biçimde de paylaşılması hem görünürlük hem bilginin paylaşımı ve hedef grupta farkındalığın artırılması bakımından yardımcı olacaktır.

Gelecekte karşılaşılabilecek tüm bu gelişmeler, Türkiye'de sivil topluma politik ve idari baskı, artan denetimler, yargı tacizi gibi sebeplerle sektöre uğrayabilir ve GAR'ın gelecekte yapacağı etkinlikleri doğrudan etkileyebilir. Bu sebeple, GAR'ın bir yandan önümüzdeki dönemi planlarken bir yandan da karşılaşılabilecek riskleri tanımlaması, bu riskler karşısında

alnabilecek önlemleri tespit etmesi ve gerekli hazırlıkları yapması ve böyle durumlarda hangi sivil toplum oyuncularıyla dayanışma içinde duracağını belirlemesi kritik önemde bir olgu haline geliyor.

GAR Güçlü - Zayıf Yanlar

Güçlü yanlar

- Sadece uluslararası değil, ulusal ölçekte de güçlü ağlara sahip. Akademi ve sivil toplum ile güçlü bağları var.
- Farklı kurumlarla iş birliği yapabiliyor.
- Esnek yapısı ve küçük bir ekip olması sebebiyle, işlerin yürütülmesinde hızlı organize olabiliyor.
- Göç alanında farklı konularda/boyutlarda geniş bilgisi olan uzman bir ekipten oluşuyor.

Zayıf yanlar

- İşlerin dağılımı eşitsiz olabiliyor; işler belli kişilerin üstüne kalabiliyor.
- Dernek üyelerinin farklı iş yoğunlukları sebebiyle, birçok iş son ana kalabiliyor.
- Sürdürülebilirlik GAR için ciddi bir problem; proje fonları ve hibe dışında henüz bir gelir kaynağı yok.
- GAR uluslararası ağlarını ve iş birliklerini geliştirebilir.
- GAR'ın düzenli olarak güncellenen bir web sitesi ve sosyal medya sayfaları olsa da, sürdürülebilir ve dernek üyeleri için sürekli erişilebilir dijital hafıza oluşturulamadı. Sosyal medya hesaplarının ve web sayfasının idaresi bu konuda amatör ve gönüllü üyelerimiz tarafından gerçekleştiriliyor. Teknolojik ve dijital kapasite geliştirme konusundaki eksiklikler, derneğin faaliyetlerinin daha geniş bir tabanda yaygınlaştırılmasını yavaşlatmakta.
- GAR, dernek bünyesinde ürettiği bilginin yaygınlaştırılmasında da sınırlılıklarla karşılaşılıyor. Raporlar, politika belgeleri ve diğer yayınlar büyük oranda Türkçe ve ara sıra İngilizce yayınlanmaktadır. Doğrudan göçmenlere ulaşabilmek için ve hak savunusunda etki alanını artırmak için konuyla ilgili durumlarda yayınların Kürtçe, Arapça ve Farsça dillerinde de yayımlanması gerekli.
- Sosyal medyada, özellikle Twitter'in el değiştirmesinden sonra birçok aktif kullanıcı farklı platformları tercih etmeye başladı. Bunlardan LinkedIn, akademisyenler ve sivil toplum çalışanları tarafından, en çok kullanılan platform olmaya devam ediyor.
- İletişim oldukça sıkıntılı bir mevzu. Bir yandan işleri büyük oranda 1-2 kişi yaptığı için onlara yük biniyor ama aynı zamanda bu işleyişin opaklaşmasına neden olabiliyor. Dernek işleyişine ilişkin üyelerin geniş bilgisi ve ilgisi yok ve dolayısıyla her bir karar ilgili durum/vaka temelinde ele alınıyor. Bir ilkeler manzumesi oluşturulması gerekiyor. Haftalık bilgilendirme notları elbette çok önemli ama kurumsallaşma yolunda çok daha açık bilgilendirme ve iletişim yolu,

yolları bulmak gerekiyor. Kişilerin kendi iletişim tarzı/dilinin dışında yollar tanımlamak gerekiyor.

- Savunuculuk konusunda zayıf kalabiliyor.
- Dernek kapasitesini geliştirme konusunda sıkıntılar söz konusu (ekonomik kapasite dışında). Elbette bu bir diğer zayıf noktayla da ilgili: üyelerin dernekle ilişkileri oldukça düşük. Dernek birkaç kişinin yoğun çabalarıyla çalışmalarını devam ettirmeye çalışıyor.

Stratejik Düşünme- Belge Oluşturma Süreci

GAR 2024-2026 Strateji Belgesi'nin hazırlanması sürecinde, izlediğimiz adımlar sırasıyla şu şekildeydi:

- 1) Öncelikle, derneğin güçlü ve zayıf yanlarını tespit edebilmek ve önümüzdeki dönemde GAR'ı bekleyen gelişmelere karşı atılabilecek adımları anlamlandırmak amacıyla, dernek üyeleri arasında bir SWOT ve PESTEL çalışması yapıldı.
- 2) Ardından, GAR'ın farklı şekillerde iş birliği yaptığı, GAR'ın etkinliklerine katılmış, eğitimlerine katılmış, GAR gönüllüsü olmuş kişi ve kurumlarla dış paydaş görüşmeleri yaptık. Dış paydaşların belirlenmesinin ardından her bir dış paydaşla 20 dakika ile bir saat süren görüşmelerle, dış paydaşların GAR hakkındaki fikir ve önerilerini, önümüzdeki dönemde GAR'dan beklentilerini dinledik. Dış paydaş görüşmelerinden biri, GAR'ın faaliyetlerini takip etmiş kişilerle bir odak grup görüşmesiydi. Bir diğeri ise, GAR'ın yaptığı "Göç ve Entegrasyona Eleştirel Yaklaşımlar" yaz okulunun katılımcılarıyla yaptığımız anket çalışması oldu.
- 3) Bu toplantılarla veri toplama sürecinin ardından, strateji belgesi için ana ve alt stratejik hedefler belirlendi ve belge yazıldı.

STRATEJİ ANA HEDEFLER - ALT HEDEFLER

1) Derneğin Kurumsallaşmasını Sağlamak

- 1.1. Derneğin ilke ve değerlerinin belirlenerek faaliyetlerinin bu ilke ve değerleri güçlendirecek şekilde tasarlanması ve hayata geçirilmesi.
- 1.2. Dernek içi iletişim, görev paylaşımı ve inisiyatif alma kanallarının çoğaltılması, güçlendirilmesi
- 1.3. Finansal sürdürülebilirliğin sağlanması
  - 1.3.1. Kaynak çeşitliliğinin artırılması (proje fonları, kurumsal hibe vs.)
  - 1.3.2. Bireysel bağışçı altyapısının kurulması ve sayısının artırılması
- 1.4. İnsan kaynakları yönetimini geliştirmek
  - 1.4.1. Üye katılımını ve kapsayıcılığını artırmak
  - 1.4.2. Tüm insan kaynaklarının (gönüllüler, üyeler) örgütle ilişkilerinin iyileştirilmesi
  - 1.4.3. Derneği faaliyetlerine katılan kişileri aktif gönüllüler haline getirmek

Faaliyet önerileri:

- a) Politika belgelerinin hazırlanması, yürürlüğe girmesi
- b) Risk haritasının çıkarılması, afet acil durum planının yapılması
- c) Çalışma gruplarının oluşturulması
- d) Gönüllü ve katılımcı geri bildirim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

2) İşbirliklerini Çeşitlendirmek/Yerel ve Uluslararası Ağları Genişletmek ve Geliştirmek

- 2.1. Uluslararası ortaklı projelerin hayata geçirilmesi
- 2.2. Yerel ortaklıkların çeşitlendirilmesi
- 2.3. Göçmen ve mülteci öz örgütlenmeleriyle işbirlikleri gerçekleştirme
- 2.4. Genç ve göçmen araştırmacılarla mesleki dayanışma ve etkileşimin artırılması
- 2.5 Derneğin alternatif bir bilgi üretim platformu haline gelmesi

Faaliyet önerileri:

- a) Ağ oluşturmak
- b) Ortaklaşılacak konular etrafında ortak politika ve bilgi notları yayımlamak
- c) Derneğin alternatif bilgi üretimi platformu olarak bilinirliğinin artması için tez-makale ödülü düzenlemek
- d) Genç araştırmacılar için akran desteği modeli geliştirmek

3) Bilinirliđi Artırmak

- 3.1) İletişim kanallarının daha etkin kullanılması
- 3.2) Sosyal medya kullanımının daha etkin hale getirilmesi
- 3.3) Derneğin sadece göç alanında değil, genel olarak hak temelli sivil toplum çalışmalarında bilinir olmasının sağlanması
- 3.4) Derneğin doğrudan göç alanında çalışmayan insan hakları örgütlerinin etkinlik ve programlarına göç ve göçmen hakları konusunu dahil edebilmek için çalışması
- 3.5) Derneğin faaliyetlerinin ve araştırmalarının politika yapım süreçlerine etki edebilmesi
- 3.6) Derneğin genç araştırmacılar arasında bilinirliğinin artırılması

Faaliyet önerileri:

- a) İletişim kanallarının etkin kullanımı için bir iletişim stratejisinin yazılması
- b) Araştırma çıktılarının daha iyi yaygınlaştırılabilmesi için iletişim planı yapılması
- c) Sosyal medya kullanım planı çıkarılması
- d) Sosyal medya kanallarını çeşitlendirmek
- e) Üniversitelerdeki öğrenci kulüpleriyle daha fazla iletişim kurmak.

4) Göçmen ve mültecilerin karşılaştıkları hak ihlallerini görünür kılmak

- 4.1) Araştırma raporlarının ve izleme çalışmalarının görünürlüğünü artırmak
- 4.2) Hak ihlallerine dair çalışmalar yapan diğer örgüt ve platformlarla işbirliği yapmak
- 4.3) Hak ihlallerinin giderilmesi için politika önerileri geliştirmek ve bu önerilerin ilgili politik mecralarda duyulmasını sağlamak.

Strateji Belgesi İzleme ve Değerlendirme Süreci

Göç Araştırmaları Derneği 2024-2026 Strateji Belgesi, öncelikle Yönetim Kurulu ve Genel Kurul üyelerinin katılımıyla 15-17 Aralık 2023 tarihinde gerçekleşecek toplantıda tartışılacak ve toplantı katılımcılarından geri bildirimleri alınacak. Ayrıca geniş katılımlı toplantıda belirlenen ana ve alt stratejik hedeflerle uyumlu 2024-2025-2026 faaliyetlerinin belirlenmesi de hedefleniyor. Geri bildirimlerin ardından gerekirse revize edilecek olan belge, Yönetim Kurulu onayıyla yürürlüğe girecek.

Belirlenen faaliyetler doğrultusunda 2024 Hedef Bütçesi hazırlanacak. Faaliyetlerin hayata geçirilmesinin ardından, 2025 sonu itibariyle Strateji Belgesi değerlendirilecek, gerekirse revize edilecek. 2026 son çeyreğinde bir sonraki dönem 2027-2029 Strateji Belgesi hazırlanacak.